

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Departementaal
Coördinatiecentrum
Crisisbeheersing
ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20906
2500 EX Den Haag
T 088 797 0222

Contactpersoon
icw@minienw.nl

Datum
1 mei 2020

memo

desinfectiemiddelen

Vraagstuk volumes & verdringingsreeks vrijstellingen desinfectiemiddelen

Voorkom dat vitale sectoren en essentiële processen wegens gebrek aan desinfectiemiddelen stil komen te liggen en waarborg tegelijkertijd de toevoer van voldoende desinfectiemiddelen naar de zorgsector.

Vraag voor IAO / crisiscoördinatie

Samengevat zijn er drie vragen:

1. Heeft de zorgsector nu voldoende desinfectiemiddelen?
Blijft dat ook zo als andere sectoren toegang krijgen tot vrijgestelde producten?
2. In welke andere sectoren is de daar gevoelde noodzaak reëel?
3. Welk van die sectoren is het meest urgent (verdringingsreeks)?
Welke criteria geven daar richting aan, ook niet corona-gerelateerd?

Toelichting

1. Rollen

De Staatssecretaris van IenW is verantwoordelijk voor het verlenen van vrijstellingen biociden, zij zet (met akkoord minister LNV) daar haar handtekening onder. Onder normale omstandigheden gebeurt dat een enkele keer per jaar voor heel specifieke gevallen en is het beoordelen van de door belanghebbende aangedragen noodzaak om van de regels af te wijken iets dat IenW met betrokken partijen opneemt. Ctgb en ILT adviseren daarbij over werkzaamheid, veilig gebruik en handhaafbaarheid. Voorbeeld: tijdelijk en lokaal een middel tegen de tiggermug toestaan.

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Pagina 1 van 4

In de huidige situatie van bestrijding van het coronavirus en het beheersen van de gevolgen daarvan ligt dat m.b.t. desinfectiemiddelen anders. Er wordt vanuit een reeks sectoren een beroep gedaan op een groot volume. Met de – in het kader van de corona crisis reeds afgegeven zeven - vrijstellingen wordt geprobeerd daarin te voorzien en tegelijkertijd te garanderen dat de middelen allereerst toekomen aan de sectoren die dat in het kader van de coronacrisis het meest nodig hebben. Daar ontstaat dus de noodzaak een afweging te maken tussen verschillende aanvragers, wat bij reguliere vrijstellingen niet het geval is.

Departementaal
Coördinatiecentrum
Crisisbeheersing
ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat

Datum
1 mei 2020

Interdepartementaal is afgesproken dat VWS coördinerend is in de coronacrisis. Daar hoort die afweging dus ook thuis, ook om willekeur te vermijden. Op verzoeken van VWS zijn vrijstellingen afgegeven voor de zorgsector en is daar later de farmaceutische industrie aan toegevoegd. Andere sectoren kloppen aan de deur bij VWS maar ook bij IenW, LNV, EZK en SZW, met signalen over tekorten en verzoeken voor vrijstellingen. Deze departementen kunnen vanuit die individuele noodkreten niet de afweging maken aan welke sector tegemoet moet of kan worden gekomen, noch in welke volgorde. Er is onvoldoende zicht op de reële noodzaak voor het gebruik van desinfectantia in deze sectoren. Ook is het onduidelijk of de toevoer naar de zorg inmiddels afdoende aan de vraag kan (blijven) voldoen. Door de Protocollen die nu worden opgesteld voor de anderhalvemetersamenleving wordt een nieuwe toename aan behoefte van desinfectiemiddelen zichtbaar. VWS probeert hier wel iets in bij te sturen, maar beoordeelt de noodzakelijkheid niet en brengt ook volumes/voorraden niet in beeld.

Het risico dat gemanaged moet worden kent zodoende twee kanten: voorkom dat vitale sectoren en essentiële processen (denk aan voedingsindustrie) wegens gebrek aan desinfectiemiddelen stil komen te liggen en waarborg tegelijkertijd de toevoer van voldoende desinfectiemiddelen naar de zorgsector.

2. Vraag voor IAO / crisiscoördinatie

Wat hiertoe nodig is, kan alleen de interdepartementale crisisorganisatie (met een sturende rol van VWS) voor elkaar krijgen. Samengevat zijn daarvoor drie vragen:

4. Heeft de zorgsector nu voldoende desinfectiemiddelen?
Blijft dat ook zo als andere sectoren toegang krijgen tot vrijgestelde producten?
5. In welke andere sectoren is de daar gevoelde noodzaak reëel?
6. Welk van die sectoren is het meest urgent (verdringingsreeks)?
Welke criteria geven daar richting aan, ook niet corona-gerelateerd?

3. Nadere Toelichting

1. Noodzaak

Het gebruik van desinfectiemiddelen moet noodzakelijk zijn. Alleen de roep van een sector om middelen geeft nog geen voldoende rechtvaardiging om met een vrijstelling van de wetgeving af te wijken. Gezondheidsraad en RIVM geven ook niet voor niets aan dat handen wassen met water en zeep en oppervlakken reinigen met gewone schoonmaakmiddelen in veel gevallen afdoende (of zelfs beter) is. De noodzaak kan volgen uit het feit dat het gebruik van desinfectiemiddelen de verspreiding van het coronavirus voorkomt óf omdat de werknemer op die manier beschermd moet worden. Het RIVM heeft in deze coronacrisis alleen aanvullende/specifieke hygiënerichtlijnen voor de zorg opgesteld. Voor sectoren waarin normaliter ook desinfectiemiddelen gebruikt worden (zoals de zorg of de levensmiddelenindustrie) is de noodzaak eenvoudiger te beargumenteren. Voor de sectoren waarin normaliter geen desinfectiemiddelen worden gebruikt, moet de noodzaak worden aangetoond. Noodzaak moet bevestigd worden door het verantwoordelijk beleidsdepartement, VWS of RIVM.

2. Voorraden

Er moet inzicht komen in het volume van het aanbod van desinfectiemiddelen en de vraag uit de zorg. VWS weet inmiddels dat de acute zorg ongeveer 30.000 liter handdesinfectie per week verbruikt. Op de rest van de zorgsector is nu geen zicht. VWS heeft ook nog geen manier gevonden om dit inzichtelijk te maken. Er is (of ontstaat) wel meer zicht in de aanbodkant. Vanuit het ROAZ en vanuit de gentlemen's agreement tussen VWS en de reguliere producenten van desinfectans (bijna afgerond) wordt de distributie bijgehouden. Mogelijk kan het inzicht in de aanbodkant uitgebreid worden, dit kan dan een redelijk inzicht geven in de markt. Niemand werkt hier op dit moment aan. Het is niet ondenkbaar dat het aanbod verhoogd kan worden als de vrijstellingen worden uitgebreid, maar dit is niet zeker. In de Protocollen die worden nu opgesteld stellen veel sectoren voor om desinfectans te gebruiken. Hier moet op bijgestuurd worden omdat desinfectans in veel gevallen niet nodig is maar ook omdat dit ten koste kan gaan van het aanbod aan de zorg. VWS-RIVM geven actief aan dat desinfectiemiddelen in veel gevallen niet nodig zijn.

3. Borging zorg

VWS moet de toevoer naar de zorg kunnen borgen. Dit is ook een duidelijke politieke wens. Een verdringingsreeks lijkt gewenst om stap

Departementaal
Coördinatiecentrum
Crisisbeheersing
ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat

Datum
1 mei 2020

voor stap met sectoren uit te kunnen breiden, en ook als op een gegeven moment blijkt dat het aanbod van desinfectans toch niet tegen de vraag op kan. Dit wordt nog belangrijker nu sectoren weer meer aan het werk gaan (protocollen) en desinfectantia uit de markt gaan vragen. Desinfectans is op wens van VWS buiten de werkgroep gehouden die de verdeling van andere PBM organiseert, omdat dat alle in- en verkoop dan via VWS zou moeten lopen. Wel bemiddelt VWS soms als inkoper voor de zorgsector. Er worden pogingen gedaan om toch gebruik te kunnen maken van dit circuit.

Departementaal
Coördinatiecentrum
Crisisbeheersing
ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat

Datum
1 mei 2020

4. Sectoren

Bij IenW zijn op dit moment meldingen van behoefte aan desinfectiemiddelen bekend van de volgende sectoren. Die meldingen zijn deels (ook) bij andere departementen binnen gekomen of bij het Ctgb. Via de IenW-interne lijnen is dit al enkele keren in de crisiscoördinatiestructuur ingebracht. In willekeurige volgorde:

1. Zorgsector (breed) *(is geregeld)*
2. Farmaceutische industrie *(is geregeld)*
3. Levensmiddelenindustrie
4. Olieverwerkende en chemische industrie (productie voor eigen gebruik)
5. Politie
6. Brandweer
7. NS (en mogelijk ander OV)
8. Supermarkten
9. Defensie
10. Andere industrie (metaal, papier, auto, energie)
11. Via de Protocollen die per sector worden opgesteld bij het weer aan de slag gaan in de anderhalvemetersamenleving, zal in de hygiënaparagraaf vaak het gebruik van desinfectiemiddelen worden aanbevolen/voorgeschreven.
Denk aan: scholen, horeca, sportsector, kantoren, etc)